

DEBRECZENI FÜGGETLEN-ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY HÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY HÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Lukács beszéde

Debrecen, január 2.

Lukács László miniszterelnök országos érdeklődéssel várt nagyjelentőségű újévi beszédének ezuttal csak a részletével kívánunk foglalkozni, mely a választójogi reformról szól s mindjárt kezdetben arról győzhet meg minden elfogulatlan, értelmes állampolgárt, hogy amit a kormány ígért, azt becsületesen beváltotta. Jogkiterjesztést ígért — a fokozatosság reális elvének keretében. És ez az ígért a törvényjavaslatban kifejezetten azt jelenti, hogy a választók száma mindjárt az első esztendőben nyolcszázszázalékkal emelkedik. Egymilliószázalékkal: egy millió kilencszázszázalékkal. Ez több mint 80 % emelkedés, ami egymagában véve is óriási méretű jogkiterjesztés. És még nagyobb a méret, ha meggondoljuk, hogy ez a szám az évek haladtával automaticæ emelkedni fog.

Valami átmenetnek csak kell lenni. És igaz van a miniszterelnökben abban, hogy a polgári osztály, amely eddig értelmi adó-cenzus alapján 84 százalékban volt választó, ne sülyedjen le egyszerre 36 százalékra csak azért, hogy azok, akik iparosok, vagy akik „magukat iparosoknak nevezik“ viszont egyszerre és 64 százalékkal legyenek tulsúlyban az ugynevezett polgári osztály fölött.

Aztán itt van a legfőbb szempont: az állami élet egységének és a magyar faj szupremáciájának és az értelmiség vezető szerepének szempontja. Ez oly kardinalis elv,

amely ellen eddig se Andrássy, se Kossuth, se Apponyi, se a parlamenti ellenzéknek egyetlen tagja, még Justh Gyula se tett kifogást. Nem is tehetett. Mert ez nem frázis, nem üres jelszó, nem utcai szólam, hanem nagyon fontos és szinte megdöbbentő kérdőjel arra nézve: ki legyen ez az ország a jövőben? A magyarságoké-e, vagy pedig — másoké?

Árpád vezér óta minden nagy viszonyosságok után is mindig magyar maradt az államföntartó elem. A 48-as idők törvényalkotásai is mind csak ezt az elvet szolgálták. A 67-es kiegyezésnek hasonlóképpen ez a gerince.

És most a Lukács László miniszterelnök választójogi reformja újra csak ezt a régi, szinte évezredes államjogi alapelvet bástyázza körül a maga újévi nagyjelentőségű beszédében, mikor azt mondja: jogkiterjesztés, jogcsontítás nélkül — fokozatosan De nem engedünk abból, hogy a magyar értelmiség és a magyar nemzeti szupremácia csorbát szenvedjen!

Ez az alapelv.

Az alapelv határvonalain belül azonban — mondja Lukács — szívesen meghallgat a kormány a részletkérdéseknél minden olyan ellenvetést vagy javaslatot, amely egyetemes szempontból a törvényt jobba, igazságosabbá tenné.

Ebben a kijelentésében Lukácsnak befoglaltatik az az államférfiúi bölcsessége, hogy ő nemcsak a doktrínér, hanem a gya-

korlati elveknek is embere. Nem azt mondja, hogy: sic volo, sic jubeo. Hanem azt mondja: amit lehet, ami jó, ami igazságos, azt csináljuk meg — együtt.

Ebben a kijelentésében pedig az van benne, hogy ha az ellenzék részt akar venni a választójogi reform megalkotásában, hát sikerrel vehet részt. Az ellenzéknek sem elve a legtulzóbb radikális választójogi, a kormánypártnak se a legkonzervatívabb. Két irány között tehát talán meg lehet találni a közös érintkezési pontokat.

Debreczen mulasztásai

(s—s.) Érdekes, tanulságos és megszívlelésre méltó cikket közöl dr. Tatav Zoltán az új köntösű, tartalmas „Város“ január 1-i első füzetében a város közevéről.

A szerző remélhető engedelmeivel ide iktatunk egynéhány kitélt, amely a mi eddigi véleményünket a burkolás elhanyagolt voltát illetőleg teljesen földözi.

Azért is tartjuk szükségesnek a cikk reprodukálását, mert amint ugyanabban a számban Kovács József megjegyzi: „A város nincs eléggé méltányolva sem azok által, akiknek számára voltaképpen szerkesztve van, sem azok által akiknek azt szerkeszteniök kellene“, tehát „A Város“ című lapot valószínűleg kevesen olvassák s az ilven közérdekű, a város jövő fejlődését a szó valódi értelmében megalapozó cikk nem részesülhet a megillető figyelemben.

Csak azt sajnáljuk, hogy a cikket egész terjedelmében nem közölhetjük, mert ehhez a kérdéshez, meg egyáltalán a városfejlesztés-

TEVESZŐR VADÁSZKABÁTOK FEKETÉNÉL.

A harangvirág

Irta: Léon Lafage.

Szép nyári délután volt, amikor Promilhanes ur becsöngetett az öreg ház kerti kapuján. Élesen szállt a hang a kerten keresztül. Az ember joggal tarthatta volna egy sikolynak is az ódon hajlékban, melynek akácvirággal félig eltakart ablakai olvanok voltak, mint egy fehérhaju nagyanyó feje. A csegő elnémult; semmi zaj. Az öreg ur botjára támaszkodva állt a kapu előtt s kezdett nyugtalanzkodni. Még egyszer meghuzta a csengőt. Talán bizony beteg a jó öreg Vezines kisasszony?

Kézimunkával a kezében s haragtól kipirult arccal nyitott a kisasszony ajtót.

— Ezer bocsánat, kedves Promilhanes ur, — mondta lihegve. — A cselédeány már megint nincs itthon. Valószínűleg a kutnál van, ahol ilyenkor a fél falu együtt trécsel. Hányszor megtiltottam neki, hogy ő is közbüki álljon, de lehet is beszélni a fiatalságnak. Kérem, tessék belépni.

Lassan halava mentek egymás mellett végig a kerten a ház felé. A ház előtt terített kávéasztalka állott s mellette két hívogató kerti karosszék. Miután helyet foglaltak, Promilhanes ur a kert felé nézett.

— Hol vannak a fiatalok? — kérdezte

aztán. — A fiam meglehetősen korán ment el hazulról.

— Ott hátul, — felelt Vezines kisasszony s kezével a tennisz-tér felé mutatott, ahol egy kedves, szőke, karcsu leány egy papirdarabkáról kacagva olvasott fel valamit a mellette álló ifjunak. Az öreg ur, akinek aika szélén finom mosoly jelent meg, kezével üdvözlést intett a leány felé.

Jött a cselédeány s miután kávént öntött a csészékbe, Vezines kisasszony egyetlen korholó szó nélkül engedte utjára. Promilhanes ur a hatvanadik év körül ráihatótt. Jegyző volt, de pár év előtt eladta irodáját s Rosierbe vonult vissza. Itt született, itt töltötte el ifjuságát, itt is akart meghalni. Szive egész melegevel ragaszkodott szülőföldjéhez. A faluban ugyan sok minden megváltozott. Ahol most a háza állt, régebben egy parfüm-gyár volt s ameddig a szem csak ellátott, rózsák virultak, melyeknek illata betöltötte az egész völgyet. Szerette ezt a rózsatelepet, az üde tavaszi virágpompa mindig költészetet és romantikát lopott szívébe. De az élet más utra vitte Promilhanes urat. Nehéz munka és kevés öröm jutott részéül. Am azért ifjuságára tisztán visszaemlékezett s kiváltképpen nem tudott elfelejteni egy órát, amely napfényvel sugárzott vissza elmúlt ifjuságából. Akkor volt ez, amikor legszebb ifju éveit élte. Egy

juliusi este a kert magnoliafája alatt megpillantotta Vezines kisasszonyt, aki úgy állott ott, mint egy szép szőke tündér. Ezt a képet sohasem felejtette el. Minden az emlékezetében maradt, még kalapjának buzavirágaira is emlékezett s arra a világoskék ruhára, melyet viselt. Napról-napra elment a kert mellett, hogy Vezines kisasszonyt megcsodálhassa s meg volt elégedve, ha ruhájának csak egy fodrát, vagy pompás szőke hajának csak egy fürtjét láthatta. Szerelmes volt husz éves szívének egész hevével, anélkül, hogy ezt egyetlen szóval is elárulta volna. Ha az ember fiatal és szerelmes, akkor minden gyengédségét, minden vágyát szíve mélyébe rejt. Vezines kisasszony sohasem tudott arról a nagy szerelemlől, melyet az ifju szívében ébresztett.

Nem is vette észre a szegény kis jevzőségédet, aki nap-nap után remegő szívvvel ment el a ház mellett.

Azután egy napon elutazott s Promilhanes ur ezen a napon ostobaságot követett el. Ma is tisztán áll szeme előtt az az ut, az a kocsi, mely a kedves leányt idegenbe vitte. Csak ezen az egy napon áradt tul a szíve; az élet ezért is nagyon megbüntette. Sokat kellett küzdenie, dolgoznia s ifjukori szerelmének képe utóbb a létért való küzdelemben lassan elhalványodott. Promilhanes ur meg-

téshez még nekünk is igen sok szavunk lesz. Ez okból csak a markánsabb részeket vesszük át.

Cikkiró megróvja az elődök tértelenségét s az általános burkolásnak fokozott jelentőségét tulajdonít s ajánlja a város vezetőségének figyelmébe, hogy a por elleni küzdelemre kiváló gondot fordítson. Azután így folytatja:

A rendelkezésünkre álló, 1908. évi statisztikai adatok tanúsága szerint a törvényhatósági városok sorában a székesfőváros után Debrecen a hatodik a kocsitburkolatok mennyisége tekintetében, sőt az ország rendezett tanácsú városai közül is háromnak (Eger, Trencsén, Nyiregyháza) lényegesen több kocsitburkolata van, mint városunknak.

A burkolat minősége tekintetében még hátrányosabb az összehasonlítás, mert ha az általánosan elsőrangú kocsitburkolatnak elfogadott aszfaltot tekintjük, Debrecen — a törvényhatósági városok között — a tizenhatodik helyre kerül és rendezett tanácsú városaink közül is hat több aszfalt kocsitburkolattal rendelkezik, mint a mi poros városunk.

Az utóbbi években végzett nagy közmunkák azonban ezt a burkolatot is erősen megromgálták és utcáinkat meglehetősen felforgatták. A rendezetlen és felszakgatott utas-teknek csak mérsékelt tisztántartása is rengeteg költséget emészt fel s az óriási porral, sárral szemben a hatóság tehetetlenül áll. Mindezeknél fogva tehát az általános burkolásnak mielőbbi megvalósítása felette szükségessé vált.

A közgyűlés az általános burkolás költségeinek részbeni fedezésére a kövezetvám jövedelmelet jelölte meg s amennyiben ez abból fedezetet nem talál, s az utóbbi nagy költségen a kellő időben még fölveve nem lenne, a városi tanács öt millió korona összeg keretén belül e célra egy üggyő költségen fölvetéssel bizatott meg.

A burkolási szabályrendeletben, tehát az utcáknak nem egész szélességükben burkolása, hanem csak a kocsiközlekedésre szolgáló terület burkolása van tervbe véve. — (Egészen helytelenül. Rovatvezető.)

A szabályrendelet készítőjének indokolása szerint ugyanis „az utcáknak egész szélességükben burkolása pénzügyi szempontokból lehetetlen, de forgalmi, közegészségügyi és köztisztasági szempontokból nem is szükséges”.

házasodott s miután felesége meghalt, gondolatai nem terjedtek túl irodáján s fia neveltetésének gondjain. Mikor gazdagon s tekintélytől övezve Rosierbe visszatért s látogatást tett Vezines kisasszonynál, csak a tisztelet érzése füzte az öreg hölgyhöz, aki magányosan járta meg életének egész útját. Most naponta meglátogatta, hogy egy órára elsakkozzék vele, de arra sohasem gondolt, hogy azt az egykori gyerekséget megemlítse előtte; a két öreg közt kifejlődő barátság azonban meleg fényt adott szemüknek s rózsákat festett ráncos arcukra.

Vezines kisasszony hajadon maradt, aminek okát ismerősei közül senki sem tudta. — Vezines kisasszony ugyanis azokhoz a fiatal leányokhoz tartozott, akiknek bölcsőjébe a jó tiúndérek két drága ajándékot tettek: szépséget és gazdagságot. Amióta előregedett és magányosan kezdte érezni magát: házába vette az öccsének Marguerite nevű kisebbik leányát. Miközben Promilhanes ur elgondolkozva keverte kávéját, az öreg kisasszony a fiatalok játékát figyelte s valahányszor kis unokahugának rózsás úde arcát meglátta, fehér hajának koronája alatt szeme derűsen felcsillant.

— Ön álmodik, Promilhanes ur. — szólt egyszerre Vezines kisasszony.

— Bocsanatot kérek — felelt a jegyző és elvörösödött. — Ez a szép nvári alkonyat a hibás érte.

— Meg én, — tette hozzá Vezines kisasszony mosolyogva — mert az én gondolataim is másfelé jártak. — A gverekék játékát néztem. Talán azt sajnálja, hogy jegyzői munkásságát abban hagyta? Aktáira gondolt . . .

Legyen szabad ezen indokolásra a következőket megjegyezni:

Az utcáknak szabályrendelet szerint tervezett burkolása az előírnyzat szerint kb. 3.670.000 korona költséggel járna. (mely összeg évi törlesztésére a körülbelül 160.000 korona kövezetvámiból mintegy 45.000 korona összeg volna fordítható), tehát a megszavazott 5 millió korona költségen keretén belül az utcáknak teljes szélességükben burkolása is nagyrészen eszközölhető volna s az a házipénztárt valamivel talán jobban megterhelné, de pénzügyi szempontból lehetetlennek egyáltalán nem mondható.

Hogy pedig a közegészségügyi és köztisztasági szempontok azt mennyire kívánatosá teszik, talán felesleges bővebben bizonyítani. Legyen elég annyit megemlíteni, hogy a burkolás egyik fő célja, a por elleni küzdelem, teljesen illuzóriássá válik, ha utcáinkon továbbra is burkolatlan sávok maradnak a szelek táplálékául.

Közegészségügyi szempontból legfontosabbak a burkolat pormentessége és könnyen tisztíthatósága. E célból az aszfaltburkolatok a legalkalmasabbak.

A forgalmi szempontnak pedig legfontosabbak a rugalmasság, az ellenálló képesség, a zajtalan és csekély surlódású közlekedés biztosítása. E célt szintén az aszfalt és a faburkolatok szolgálják.

Végül a pénzügyi szempont követelménye, hogy a minél kisebb költséggel előállított utak minél hosszabb ideig tartsanak és hogy fenntartási költségük minél kevesebb legyen.

Legköltségesebbek az aszfalt és faburkolatok, de tisztántartásuk a legtökéletesebb és fenntartási költségük a legkisebb.

A faburkolat zajtalan, nem sikos és jól kezelve, nagy forgalmat is elbir.

A tömörített, öntött és hengerelt aszfalt a higiénia szempontjából kiváló tulajdonságokkal bír, könnyen tisztítható, javítható, rugalmas, zajtalan, portalan. Ahol a forgalom nem túlságos nagy, kiválóan ajánlatos.

Mindezeket egybevetve, a higiénia és a forgalom igényeit szem előtt tartva, az aszfaltburkolat az, mely egy modern város burkolásának céljaira legjobban megfelel.

Hogy az aszfaltburkolat nagyobb teherbírási képességgel bírjon: az aszfalt fizikai és kémiai tulajdonságaira, a bitumen helyes megválasztására, a burkolat alapozására és előállítására kiváló gond fordítandó.

Nem? . . . Kiváncsi vagyok; hiszen régi jó barátok vagyunk.

— Több az, amire gondoltam — hangzott a válasz örvid szünet után. — Az jutott az eszembe, hogy réges-régen ép azon a helyen láttam önt meg először, ahol most a gverekék állnak.

Vezines kisasszony meglepetve emelte fel szemét s halkan kérdezte:

— Azon a helyen? Még emlékszik? . . .

A meghatottság, melyet öreg barátjának szavai szívében keltettek, a hangjából is kiserzett. Visszagondolt arra, hogy valamikor ő is fiatal volt s az ő szíve is épített aranyos légvárakat. Promilhanes ur merengő tekintete egyszerre csak az egyik nagy kék harangvirággal teleültetett virágágyon akadt meg. Egy pillanatra önkéntelenül lehunvta szemét, egész teste reszketett. Hogy kerül ide ez a virág, amelyik csak hegylejtőkön szokott virulni . . . ?

Vezines kisasszony figyelmét nem kerülte el a jegyző izgatottsága. Mintha megértette volna a ki nem mondott kérdést, így szólt:

— Ezekhez a virágokhoz egy kedves emlékem füződik, — mondta. — Minden évben ilyenkor nyílik ki szép finom kék szirmuk . . . Már régóta el akarom mondani a hozzájuk füződő történetet, s azt hiszem, ma elérkezett az a pillanat, amikor elmondhatom. Nagyon rövid történet, — tette hozzá fájdalmasan. — Tehát figyeljen.

Tizennyolc éves voltam, amikor egy napon elküldtek Párisba egy férjes rokonomhoz, hogy a nagyvárosi életet valamennyire megismerjem. Azt hiszem, férjhez akartak ad-

ni. Ép kocsira szálltam, hogy a millai vasúti állomásra hajtassak, amikor valami történt. Épp oly szép nap volt, mint a mai. — A szívemet nehéznek éreztem, mert fájt megválni a szülőföldemtől. Ha a jövőre gondoltam, könny szökött a szemembe. Ekkor egy ismeretlen kéz bucsuzól egy csokor harangvirágot dobott az ölembe. Öcsém, aki éppen a kocsissal beszélgetett, hogy a fiatal, nyugtalan lovakkal hogyan lesz a legjobb banni, nem vett észre semmit. Feléztem a magamba, de már csak egy bucsut intó kezét láttam. Mint valami kincset, úgy őriztem ezt a csokrot. Sejtettem, hogy kitől való s azt a pillanatot sohasem felejtettem el. Mint hajadon, tértem vissza Párisból s itthon maradtam; azóta ettől a háztól egy napra sem váltam meg.

— Attól félttem, hogy esetleg épp akkor nem lennék itthon, amikor az ismeretlen eljön értem. De hiába vártam . . . S lassanként megöregedtem.

Vezines kisasszony hangjában megindultság érzett s a keze reszketett. Nem tudta leplezni megindultságát.

Promilhanes ur összeszorított ajakkal, sápadtan hallgatta a kisasszony szavait. — Majd halk, forró hangon ezt kérdezte:

— Tudja, ki dobta az ölebe azt a csokrot? . . .

— Talán tudom.

— Egy szegény jegyzősegéd, aki fel merete emelni szeméit Vezines kisasszonvra, de még idejekorán belátta, micsoda merészséget követ el. S az a csokor bucsuzöldvölzet volt a legszebb álmától, egyetlen szerelmétől.

— Kedves barátom, én mindent tudtam. Ismeretes az a nagyhorderejű mozgalom, amely az elmúlt évben indult meg itt Debrecenben, hogy ugyanis az ipari munkások részére lehetően a gyártelepek és iparvállalatok özeleiben minden tekintetben megfelelő, modern lakástelepeket létesítsenek s azokat a legjutányosabb és legkedvezőbb feltételek mellett bocsássák a munkások rendelkezésére.

A szociális és gazdasági szempontból egyaránt nagyjelentőségű eszme a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének debreceni fiókja körében merült föl s annak egyik legtelkesebb harcosa Szántó Győző volt, aki sokat fáradt ennek az eszmének megvalósítása érdekében. Részvénytársaságot hozott össze Munkás Házépítő Közhazsnu Részvénytársaság cég alatt.

A házak céljaira Debrecen városa minimális bérösszeg ellenében nagyobb telket bocsátott a részvénytársaság rendelkezésére, minék fejében a részvénytársaság ötven év elteltével az összes épületeket, azok felszerelését ellenszolgáltatás nélkül a város tulajdonába bocsátja. A munkáslakások csakis ipari munkásoknak adhatók bérbe, előre megszabott minimális áron, a társaság igazgatósága és felügyelő-bizottsága az alap szabályok értelmében díjazásban nem részesülnek, a részvénytőke maximális 5%-os kamatoztatása után az esetleges tiszta nyereség munkásjóléti intézmények céljaira s a lakástelepek továbbfejlesztésére fordítandó. Debrecen város méltányolva a részvénytár-

ni. Ép kocsira szálltam, hogy a millai vasúti állomásra hajtassak, amikor valami történt. Épp oly szép nap volt, mint a mai. — A szívemet nehéznek éreztem, mert fájt megválni a szülőföldemtől. Ha a jövőre gondoltam, könny szökött a szemembe. Ekkor egy ismeretlen kéz bucsuzól egy csokor harangvirágot dobott az ölembe. Öcsém, aki éppen a kocsissal beszélgetett, hogy a fiatal, nyugtalan lovakkal hogyan lesz a legjobb banni, nem vett észre semmit. Feléztem a magamba, de már csak egy bucsut intó kezét láttam. Mint valami kincset, úgy őriztem ezt a csokrot. Sejtettem, hogy kitől való s azt a pillanatot sohasem felejtettem el. Mint hajadon, tértem vissza Párisból s itthon maradtam; azóta ettől a háztól egy napra sem váltam meg.

— Attól félttem, hogy esetleg épp akkor nem lennék itthon, amikor az ismeretlen eljön értem. De hiába vártam . . . S lassanként megöregedtem.

Vezines kisasszony hangjában megindultság érzett s a keze reszketett. Nem tudta leplezni megindultságát.

Promilhanes ur összeszorított ajakkal, sápadtan hallgatta a kisasszony szavait. — Majd halk, forró hangon ezt kérdezte:

— Tudja, ki dobta az ölebe azt a csokrot? . . .

— Talán tudom.

— Egy szegény jegyzősegéd, aki fel merete emelni szeméit Vezines kisasszonvra, de még idejekorán belátta, micsoda merészséget követ el. S az a csokor bucsuzöldvölzet volt a legszebb álmától, egyetlen szerelmétől.

— Kedves barátom, én mindent tudtam.

saság szociális intencióit, hatvanhárom katasztrális hold területet adott bérbe a részvénytársaságnak különböző helyeken az eddig fizetett földbér feléért s megengedte, hogy az átengedett terület értékének 80%-a értékéig jelzálogos kölcsönt vehessen fel. A részvénytársaság egyelőre 200 munkáslakás építését tervezi, egy-egy házban 4 lakást, a melyet 168 korona évi bérért enged át a munkásoknak, holott a hasonló lakás évi bére Debreczenben ma 240—300 korona, sőt ennél is magasabb. A 200 munkáslakásba befektetendő 644.000 korona tőke 33%-át kérte a részvénytársaság a kormánytól 20.000 koronás évi részletekben. Az ipartanács december hó 30-án tartott ülésében tárgyalta a részvénytársaság előterjesztését s a kért segélyt megszavazta.

A részvénytársaság nagy örömmel vette tudomásul az államsegély megnyerését s így a munkás házak minden valószínűség szerint ez évben már fölépülnek.

Politikai események

Kombináció a kilépésekre. — Egy politikai vélemény. — Uj igazságügyminiszter.

A képviselőház szünete dacára is rendkívül élénk a magyar politikai élet s különösen a választójogi javaslat, az igazságügyminiszter leköszönése, utódjának személye, a munkapárti kilépések és Tisza István gróf mai párbaja körül folyt ma sok beszéd, vita s keletkezett kombináció. Ellenzéki körökben s néhány estilapban már választásokról is szó volt, persze csak a szokásos kombinációk alapján. A mai politikai hírekről fővárosi tudósítónk a következőket közli:

Az igazságügyminiszter utóda.

Bár Székely Ferenc igazságügyminiszter még mindig nem mondott le, a találgatók már is egész sereg emberük van, akiket az igazságügyminiszteri tárcára jelölnek. Első helyen emlegetik ezek között Vavrik Béla curiai másodelnököt, azután Töri Gusztáv igazságügyminiszteri államtitkárt, Balogh Jenő dr. államtitkárt, Grecsák Károly curiai bírót, akik közül többeket egyes estilapok munkatársai meg is kérdeztek, vajjon vállalnák-e az igazságügyi tárcát, azonban — amint ez természetes is — nem igen nyilatkoztak, csupán Töri Gusztáv jelentett ki annyit, hogy ő hivatalnok ember akar maradni, a politikához kedve nincsen s így a tárcát nem is vállalja.

A kilépések.

A legutolsó három nap alatt az ellenzéki lapok egész sereg munkapárti képviselőt enlegettek, akik kilépniének a pártból. Azonban az eddig történt három kilépésnél többről senki sem tud és eddig ilyenfajta bejelentés a pártelnökséghez nem is érkezett. E kilépésekről különben fővárosi munkatársunk előtt egyik kiváló politikus a következőket mondta:

A politikai világ Lukács László miniszterelnök és Tisza István ujesztendei beszédeinek hatása alatt áll. Kétségtelen, hogy a két nagy jelentőségű és igen szerencsés megnyilatkozás csirájában elfojtotta volna — ha ilyenről komolyan szó lehetett volna — a munkapártban állítólag készülő kiválási mozgalmat, melyről most már az ellenzéki lapok is beismerik, hogy legfeljebb öt képviselő kilépésére fog szorítkozni. Különösen az tett nagy hatást a munkapárton, hogy Lukács nyíltan megmondotta, hogy a választójogi reform igyekszik a jogkiterjesztés elvét a legliberalisabban megvalósítani, de csak azok részére, akiknek van veszteni valójuk és így bármely foglalkozási ághoz tartozzának, az államfentartó elem meghatározására rászolgálhatnak.

A másik részen pedig nagy figyelmet keltett Tiszának az a nyílt kijelentése, hogy hozzájárul a javaslatához, bár az radikálisabb mint ő óhajtott volna. Végül, döntő szerepet játszik a munkapárt szilárdasága szempontjából, hogy Lukács László miniszterelnök a kormány nevében a reformjavaslat tárgyalása közben minden célszerű és okos javításhoz előzetesen megadta hozzájárulását, feltéve, hogy a reform alapeleit nem érinti.

Művészet

ROSENTHAL MÓRIC 50 ÉVES.

Rosenthal Móric, a világhírű zongoraművész a múlt héten ünnepelte születésének ötvenedik évfordulóját. Atyja, ki középiskolai tanár volt, hamar felismerte fiának rendkívüli zenei tehetségét s korán taníttatni kezdte. Nyolc éves korában már Bécsbe került, ahol a hírneves Josephitól nyerte legmagasabb kiképeztetését, majd Liszt Ferencnek volt legkedvesebb tanítványa. tizenhárom éves korában pedig már mint teljesen kiforrott hangversenyző művész eitte bámulatba a világot. — Alig van nagyobb városa e földnek, ahol azóta meg ne fordult volna, mindenütt a legnagyobb lelkesedést keltve fellépésével. Előadását mély költői felfogás és utólrhetetlenül tökéletes technika jellemzi, a mely azonban mindig a művészet szolgálatában áll. Művészi pályája alatt megszámlálhatatlan sok hívet és jóbarátot szerzett, akik most a világ minden részéből elhalmozták jókívánataikkal a jubiláló mestert. Ránk, debreceniekre ez a dolog annyiban is aktuális, mert a kiváló művész a Zenekedvelők Körének meghívása folytán holnap, január hó 4-én megtartandó hangversenyén fellép, kétségkívül a debreceni közönséggel is megnövelve híveinek táborát.

Aszinházi válság megoldása

Becsempészik a jövő szinigazgatót

Tegnap este a színházban kabaré-előadást rendezett a szintársulat. A szinpadról Lévai Farkas Pál, a színház ötletes tagja konferált s mi a nézőtérén — igen kevesen voltunk — azon tünődünk, mikor tér ide vissza az elvesztett bizalom, a jólét és a kimaradt közönség. S a város vezetősége vajjon rálép-e arra az egyetlen utra, mely ezeket a mizériákat megszüntetheti s a bekövetkezett bajokat leggyorsabban és leggyökerebben orvosolhatja, felismeri-e végre az orvoslás egyetlen eszközét: az új pályázat kirírásának szükségét 1913. szeptember 1-től kezdődő időtartammal s megteszi-e a lépéseket az Országos Színészegyesületnél, hogy ettől szakképzett művezetőt kapjon a szeptember elsejéig tartó interregnum tartamára?!

Erről gondolkoztunk mi sokan tegnap este a színházban, amikor a szinpadról egy olyan „vicc” repült le a nézőtérre, amelynek gyökere már napok óta röpdös szájról-szájra a városban és különböző kommentálásokra szolgálhat alapul. Azt tudják ezek a hírek, erősíti a kulisszák árnyékából tényé sürített konferansz, hogy a városi tanács és a színügyi bizottság a mostani zürzavart arra használja fel, hogy *becsempésszen egy embert, akit egyelőre próbára, később véglegesben beültessen a szinigazgatói székbe*. Aki másfél év alatt a Zilahy Gyula romjain építen magának erős várat, nyerjen tért, erőt, módot az uralkodásra. Aki tehát a pályázatban rejlő *nyílt verseny kijátszásával*, eleve is kötelező ígéretet kapott.

Ezért kell tehát fenntartani a másfélévi zürzavart, ahelyett, hogy már *szeptember elsején rend legyen* a kulisszák mögött, ezért kellett egy radikális indítvány mellé egy *halasztó határozat* s ezért kellett egy olyan kavardás, mely körül egy pajba jutott szinigazgató és hitelezőin kívül még egy mindentől távol álló *harmadik személy* is el tudjon helyezkedni. Igazán ügyes rendezés! Mely ellen azonban a köz szolgálatában álló sajtónak, ha van lelkiismerete, a legerélyesebben kell állást foglalnia. Mert azt még sem lehet szó nélkül eltűrni, hogy ma, amikor azzal a kifogással odázzák el a bajok orvoslását, hogy most szeptembertől nem akadna *méltó pályázó*, a kulisszák mögött már szervezik a komplottot, mellyel *ezeket a pályázókat kijátszzák s a színházat annak a protezséjüknek adják oda, akit most mint kiségitő erőt ültetnek az igazgatásba*.

Azt hisszük, ennél fényesebben álláspontunkat semmi sem igazolhatta volna s nem indokolhatná előrelátásunkat, mellyel kikerülni akartuk, hogy ezt a sajnálatos válságot arra használják fel a zavarosban halászók, hogy maguknak belőle tölét, hatalmat és ki nem érdemelt pozíciót teremtsenek.

Ezt akartuk elkerülni, amikor sem kérés, sem könyörgés, sem semmiféle más befolyás meg nem ingatott utunkon, melyen azt hirdettük, hogy a debreceni színház válságát *elhuzni nem szabad* s már szeptember elsején *új igazgatóra kell bízni* annak vezeté-

Megkezdődött az ujévi nagyvásár

LANTOS Csipkeáruházában **Sas-u. 4.** Tiszta selyem harisnya minden színben, párja 6 korona.

sét. Ezt pedig csak pályázat útján tudjuk elérni.

Addig kénytelen-kelletlen tartzuk az *interregnumot*, de nem a hitelezők, sem a tándcs, vagy a szinügyi bizottság választotta művezetővel, hanem avval, akit az Országos Színészegyesület erre kijelöl.

Ez a mi elfogulatlan álláspontunk, a melytől eltávolodni nem fogunk, nem akarunk, a magunk lábán állunk, járunk, ellenében azokkal, akik nekünk ajánlják a — *lólábat!*

A negyedik csütörtöki-est

Az első ciklus fényes sikere befejezése.

Ma délután 5 órakor ismét teljesen megtelt a róm. kath. főgimnázium tágas díszterme díszes, előkelő közönséggel; a rendezőbizottság pedig megint kellemes és élvezetes szórakozást nyújtott a jelenvoltaknak.

Hat, szebbnél-szebb számból állott a jó másfél óráig tartó műsor s minden szám után hatalmas tapsvihár, az általános tetszésnek hangos kifejezése töltötte be a termet. Nem is volt ez csoda, hiszen egyik szám jobb, szebb volt, mint a másik.

Igy ki kell emelnünk a Losonci Irmuska zongorajátékát, a műsor első számát. Raff: „La Filense” c. darabját játszotta könnyedén, otthonosan, biztosan, szép színezéssel; ugyancsak rászolgált az elismerő tapsra, mely játéka után felhangzott.

Nagyon kedves volt továbbá a Voith Ilonka éneke. Tarnaynak „Oh mért oly késő”, ráadásul pedig Kerner Jenőnek „Vágy” (dalkeringő) c. compositióját énekelte meszterének, Kerner Józsefnek pompás zongorakísérettel mellett. Gondosan fellesztett hajlékony, kellemes hangja és máris jelentékeny előadásbeli készsége dicséretére válik meszterének is, a közönségnek pedig oly élvezetet szerzett, hogy szünni sem akart a taps a szép sikere után.

Markovits Sándor szavalata egyik ki-magasló száma volt a fényes sikere estnek. Kiss József „Tüzek” c. megrázó gondolatokban s érzésekben gazdag költeményét lendülettel, nagy bensőséggel adta elő és őszinte meleg tapsokat aratott.

Nagyon derült perceket szerzett a közönségnek „Az egérke” c. vidám páros-jelenet, melyet Tüdős Kata és Kovássy Miklós adtak elő sziporkázó frissességgel, oly derekasan kiélezve a darabban levő kómikumot, hogy ki nem lehetett fogyni a kacagásból. Volt, persze, taps meg taps, ugyancsak bőven!

„Optikai csalódások” címen Vigh Bertalan fémipari szakiskolai tanár tartott nagy tudásra valló felolvasást. Az érzékszerveknek a mindenség megismerésében való fontosságát, egyúttal azonban vényes lényünk-höz mért csalékonyságát vetvén oda néhány jellemző szóval bevezetést: rátért elsőbbet is a szem szervezetének rövid, velős, szemléletes ösmertetésére. Majd a látás törvényeit s a szokás által helyreigazított különösségeit magyarázta s ezekből vezette aztán le az optikai csalódások egész sorozatát, mindenütt világos okát adva, hogy e csalódásoknak miért kell előállaniok. A pompás szemléltető ábrákkal és kísérletekkel támogatott előadás, egyszerű, kerestetlen s mégis választékos, folyamatos nyelvvel mindvégig lekötötte az érdeklődést s végül jól megérdemelt zajos tapsot aratott.

Érdekes, rendkívül értékes volt e műsor befejező száma: Werner Sárika gyönyörű cimbalom-játéka. Kéler Béla „Rákóczy” nyitányát és Ivanovici „Dolorosa” c. valcerét játszotta: egyik sem az átlagos cimbalmozók, sőt még nem is a jelesebb dilettánsok kezébe való! De a P. Nagy Zoltán zenekonzervatóriumának ez a művész tanárnője csodálatosan ösméri hangszerét, szeretettel csügg rajta és tüneményes szép játékot produkál. Magyaros tűz, művészi elmélyedés szól acélos rugalmasságu, majd meg könnyed, olvadóan finom játékából. Annyira ma-

gával ragadta hallgatóságát, hogy játéka után sokáig zugott a taps a tágas teremben s a közönség ezen igazán művészi magaslaton álló szám hatása alatt távozott a minden ízében sikerült estről.

Most a jövő héttől kezdve a vig-esték következnek s majd a hó végén kezdődik a második ciklus.

Tisza István párbaja

A házelnök afférje Rápolyi Mihállyal

A Rákosi-féle vivó teremben ma szenzációs kártpárba volt, amelyről előzően senki sem tudott semmit az érdekelteken kívül. A párbaj szereplői Tisza István gróf, a képviselőház elnöke és Rápolyi Mihály gróf s a párbaj oka a politikai eseményekbe nyúlik vissza. A sajnálatos affért Rápolyi Mihály gróf idézte elő egy kaszinóbeli esettel, amelyben a fiatal mágnás mint tulbuzgó ellenzéki szerepelt Tisza István gróffal szemben, akinek üdvözlését nem fogadta.

Az esetről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Ma délután három órakor a Rákosi-féle vivó teremben sulyos feltételű kártpárba vittak Tisza István gróf és Rápolyi Mihály gróf. A párbaj egy óra hosszát tartott és a felek harmincégyszer csaptak össze. Több lapos vágást kapott mindenik, de a párbajt nem lehetett megszüntetni, mert a felek egyike sem volt harc képtelen.

Vége Tisza István gróf az egyik öszszecsapásnál Rápolyi Mihály gróftól könyökén sulyosabban megsebezte, mire az orvosok és a segédek a viaskodást megszüntették. A párbajnál Tisza István gróf segédei voltak Vojnich István báró és Molnár Viktor, Rápolyi Mihály grófnak Hadik János gróf és Pallavicini György örgróf.

A párbaj előzménye a következő: Tegnap este Tisza István gróf a Nemzeti Kaszinó egyik termében egy kisebb csoportban beszélgetett. Egyszerre belépett a terembe Rápolyi Mihály gróf és többeket üdvözölt. Amikor Tisza István gróf meglátta Rápolyit feléje kiáltott:

— Szervusz Mihály.

Amire Rápolyi gróf így válaszolt:

— A történetek után közöttünk enyelgésnek nincsen helye.

— Így is jó — felelte Tisza.

Még tegnap megtörtént a kihívás, amikor a segédek kártpárbaiban állapodtak meg.

A párbaj lefolyása után Tisza István gróf segédei fölmentek a munkapárt helyiségeibe, ahol elmondták a párbaj előzményeit s lefolyását. A képviselők nagy érdeklődéssel várták Tiszát, aki nem sokára meg is érkezett a pártkörbe, de nem a nagyterembe ment, hanem egyik mellékterembe, ahol Lukács Lászlóval találkozott, aki melegen üdvözölte őt. Tisza kijelentette, hogy addig, a míg a parlamentben hangzottak el ellene erősebb kifakadások, nem tehetett semmit, de amint társadalmi téren illeték invektívákkal kénytelen azt megtorolni.

Később átment a képviselők közé, akik rendkívül meleg, lelkes ünneplésben részesítették. Tisza István gróf még az éjszaka folyamán Bethlenbe utazott.

Színház

HETI MŰSOR:

PÉNTEK: *Éva*, operett. (B bérlet.)

SZOMBAT: *Erős láncok*, vígjáték. Ujdonság. (C bérlet.)

VASÁRNAP: Délután *Trencsek báró*, operett. (Mérsékelt helyárakkal.)

VASÁRNAP: Este *Erős láncok*, vígjáték. — (Kisbérlet.)

Erős láncok. E vígjátéki ujdonságnak bemutatója e hó 4-én szombaton lesz. Itt közöljük meséjének rövid kivonatát: Az uralkodó herceg belenyugszik abba, hogy a hercegné, második felesége, élénken részt vesz az uralkodás reprezentatív kötelességeiben. A fenséges asszony, akinek csekély az érzeke a köznapi élet dolgai iránt, alapjában véve nagyon derék asszonyság és jó szívvel van mostohafia, György trónörökös iránt. Most is hazavárják a fiatal herceget, aki a helyőrségben, ahol a családi tradíciók szerint szolgál, valami kaszabolásban vett részt amiért apja meg akarja mosni a fejét. De a trónörökös előbb a szép mostohát akarja üdvözölni és a fenséges asszony annak annyira megörül, hogy még az anyira fontos ruhapróbát is elhalasztja. A kis varrólánynak, a ki a ruhát hozta, a szomszédban kell várnia. Amikor aztán vége van a trónörökös audien-ciájának, a varróleányról meglepedkeznek. Hedvig, a csinos varróleányka csak a trónörökössel kerül szembe. A herceg azonnal megszereti Hedviget.

Hedvig együtt él Györggyel, akire ez a szerelem nagy hatással van. Egészen más, sokkal szolidabb, munkásabb ember lesz belőle. Igazi, jó családapa, aki örül párjának, két gyermekének. De az udvarnál rossz szemmel nézik a viszonyt. Ebben része van az udvaronc Marnitz kamarásnak is. A hercegné személyesen jelenik meg Hedvig lakásán, akit rábí, hogy mondjon le Györgyről. Maga György tiltakozik a szakítás ellen, de Hedvig érzi kötelességét hazájával szemben. Régen igyekezett már megbarátkozni a gondolattal, hogy György, ha trónra kerül, nem lehet többé a párja és azért vérző szívvel biztatja szerelmesét, hogy teljesítse kötelességét.

A herceg lemondott és György került a trónra. Az öreg herceg elmagyarázza a fiának, hogy milyen jól érzi magát most távol az uralkodási gondoktól, György azonban annál nehezebben bírja el ezeket a gondokat, mert nem tud meglenni Hedvig nélkül, akit már hat hét óta nem látott. Már-már otthagyná a trónt is, amikor a hercegné lehetővé teszi a maradását és Hedvig morganatikus felesége lesz a fiatal uralkodónak.

Rosenthal Mór, a világhírű zongoraművész e hó 4-én megtartandó hangversenye iránt óriási az érdeklődés, úgy, hogy újabb széksorok elhelyezése vált szükségessé. Az előjegyzett jegyek a mai nap folyamán Hegedűs és Sándornál kiválthatók, mert ezen időn túl újabb jelentkezőknek fognak kiadatni.

APOLLO mozgószínház

Piac- és Miklós-utca sarok.

Igazgató: DEESI ALFRÉD.

Folytonos bemenet!

Telefon 762.

Hatásos!

MA

Érdekes!

A SMARAGD NYAKÉK.

Kinó színmű 2 felvonásban.

Cow boy önfeláldozása.

Amerikai történet 1 felvonásban.

És a remek 2 órás műsor.

Legközelebb

A CSIKÓS.

A Hortobágyon eszközölt magyar felvétel — és

VIGYÁZZ A NŐRE!

G. Feydeau remek 3 felvonásos bohózata.

LEMONDÁS

Tinó di Lantos szerelmes megnyilvánulásából

A fiatal, szerelmes költő, Tinó di Lantos ismét megszerencsételt bennünket látogatásával. Könnyek között rebegte el szerelmének szerencsétlen történetét és sirva, zokogva csuklotta ki alázatos kérését, hogy helyezzük el versét lapunkban, mert — szavai szerint — már csak abban van reménye, hogy hajthatatlan ideálja elolvasva a szerelmi-láztól csöpögő kinos sorokat, megszánja és pillanatnyi ellágyulásában olvadozva fog a nyakába folyni (vagy talán fonódni?) — karja . . .

Mi egészen ellágyultunk az őszinte, lelkét-rázkódtató vallomásra s kicsiny hűje, hogy a köszívű ideál helyett a mi karunk nem folyt (vagy talán fonódott?) ellágyulva a még mindig zokogó költő nyakába.

Nyomban kivettük kezéből a verset és csak akkor láttuk meg igazán, hogy mily nemeslelkű emberrel van dolgunk. Mert nem vall-e az nemeslelkűsége, hogy mikor már az ideál, Erzsike elfeledte szerelmi-esküvéseit, akkor a mi költőnk nemes lemondással visszaadja a hűtlen Erzsikének az ő költői lelkéből jövő esküt, hogy ha már a magát megsemmisítette, semmisítse meg ezt is. És cserébe nem kér semmit, csak egy — bucsucsókot. És azután megkezdődhet a kölcsönös feledés, lemondás . . . De ime a vers:

VAGY MÉRT EMÉSZTED LELKEM?

Irta: *Tinódi Lantos.*

Vagy tán elfeledtél
S rá nem emlékeztél.
Mit ígértél énnekem?
Ha talán úgy volna
Feledtél azóta.
Akkor csak élj békével
Reád nem haragszom
Szavam visszavonom
Semmisisd meg eskümet.

Csupán csak azt kérem
Ha netán emlékem
Szívedben nem élne.
Feledj hát örökre,
De előbb *Erzsike*
Adj egy búcsú csókot
Amely után én is
Még ha nehezen is
Megpróbálok felejtani képed
És édes emléked.

Ha még e vers elolvasása után sem olvad föl az Erzsike fagyos hidegsége, akkor annak a kis szöke-barnának — van esze, ha szíve nincs is. Sip.

EGYESÜLET.

— A homokkerti református olvasó egyesület 1913. január 5-én délután 2 órakor az olvasókör helyiségében (Szabó Kálmán-u-31. sz.) évi rendes közgyűlést tartja a következő tárgysorozattal: 1. A múlt közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. Három tagu jegyzőkönyvi hitelesítő és 5 tagu számvizsgáló bizottság választása. 3. Évi jelentés. 4. Esetleges indítványok. 5. Tisztújítás. A közgyűlésre ez uton is meghívja az egyesület tagjait az Elnökség.

A balkán bonyodalom
Közeledés a béke felé

London, január 2.

A Reuter-ügynökség jelenti: Azok a javaslatok, melyeket a török követek a tegnapi konferencián előterjesztettek a következők:

1. Törökország lemond a Drinápolytól nyugatra fekvő területeiről.
2. Albánia kapjon autonómiát. De a határrendezést a nagyhatalmak döntsék el.
3. A török-bolgár határrendezést Törökország külön intézi el Bulgáriával.
4. Kréta ügyében a nagyhatalmak határozzanak.
5. Törökország az Egei tengerben levő szigeteiről, minthogy ezek a szigetek Azsia-hoz tartoznak, nem mond le.

Mint a Reuter-ügynökség kiegészítőleg jelenti, a szövetségesek az Albániára vonatkozó török javaslatokhoz hozzájárultak.

Az Albániára vonatkozó török propositió ekként hangzik:

Albánia autonómiát kap, de a határrendezést a nagyhatalmak döntsék el.

London, január 2.

A Reuter-ügynökség jelenti: A békekonferencia ülését általában az jellemzte, hogy az ottomán delegátusok hangja sokal engesztelőbb volt. Az Egei szigeteket illető követelésekre a törökök azt mondták, hogy **Törökország hajlandó a nagyhatalmakkal tárgyalni, az Egei szigetekre vonatkozó kérdésekről.** Amikor a balkáni delegátusok megkérdézték, hogy mit értenek a törökök e kérdések alatt; a törökök azt válaszolták, hogy reformokat értenek alatta. A balkáni delegátusok ebből azt következtetik, hogy reformok címén bizonyos autonómiát adnak az illető szigeteknek. Remélik, hogy a kompromisszium létrejön és pedig oly módon, hogy néhány szigetet Görögország kapna, míg a többi török kézen maradna. A balkáni delegátusok körében meglepődéssel szólnak az ülés eredményéről.

London, január 2.

A balkán-delegátusok ma külön tárgyalták a török ajánlat pontjait, amelyekre vonatkozólag kijelentették, hogy tudomásul veszik Albánia függetlenségét, a Drinápolytól nyugatra fekvő területek átengedését, azonban elfogadhatatlannak tartják Drinápolyt a török kézen való maradását, valamint a többi pontokat is és ezek szerint azt kívánják, hogy Törökország Bulgáriával ne külön tárgyaljon, hogy az aegai-szigetek mind-egyikét adja át, mondjon le Krétáról.

Páris, január 2.

Daneff a sobranje elnöke ma egy újságról előtt kijelentette, hogy a helyzet szerinte nem javult. Törökország részéről mutatkozott ugyan némi engedékenység, azonban ez, nem elég, mert Bulgáriára a legfőbb kérdés Drinápoly átengedése. Amennyiben a törökök részéről holnapig e kérdésben döntés nem lesz, akkor a hadműveletket újra és azonnal megkezdik.

Háromszázhatvan oldalas képes nagy címtárral ellátott naptárunkat bárki megkaphatja, aki lapunkra előfizet. :: Telefonon is megrendelhető ; 3-39. szám. ::

HIREK

— **Minisztertanács a legújabb közös milliőről.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Politikai körökben hire jár, hogy szombaton nevezetes tanácskozást tart a kormány. E minisztertanácson szóba fog kerülni az a kérdés, hogy miképpen és honnan fedezzék a közelmúltban felmerült többszáz milliós rendkívüli költséget. A másik kérdés, mely állítólag szintén a szombati minisztertanács elé kerül, a balkáni államokkal kötendő kereskedelmi szerződések ügye. A külügyminiszter már tárgyalt e kérdésben a balkáni államok képviselőivel és ígéretet tett arra, hogy az új vámszerződésekben lényeges engedményeket kapnak a balkáni államok. — Ilyenmódon a magyar kormány keze meg van kötve és számolnia kell az agrárkörök ellenállásával. Bécsben attól tartanak, hogy emiatt a magyar kormánynak nehézségei lesznek.

— **Uj év a közigazgatásnál.** Tegnap, új év napján a városi tisztviselők Körner Adolf főjegyzőnél gyülekeztek. Az ő vezetése mellett elmentek Kovács József polgármesterhez, akit Körner meleg hangon üdvözölt társai nevében. Kovács József polgármester meghatottan mondott köszönetet az ünnepeletésért. — A vármegyei tisztviselők Pákozdi Sándor vármegyei főjegyző vezetése mellett üdvözölték Kovács Gyula alispánt, aki szép szavakban mondott köszönetet az ünnepeletésért.

— **Lukács Bécsbe utazik.** Bécsből táviratozzák: Lukács László miniszterelnököt ma estére vagy holnap reggelre idevárják. A miniszterelnök kihallgatáson jelenik meg a királynál.

— **A nagybeteg Görgey tábornok.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Görgey Arthur betegségében jelentős változás az elmúlt éj folyamán sem állott be. A tábornok hajnali két óráig csöndesen szunnyadt és ez órától kezdve nyugtalanul töltötte az éjszakát. Bár ezidőszert teljesen lázmentes, ereje folyamatosan csökkenőben van. Hozzá tartozói kijelentése szerint a katasztrófa közvetlen közeli időben való beállásától még nem kell tartani, mert a beteg tábornok szívós szervezete a súlyos bajnak keményen ellenáll.

— **Báró Hazai Samu utazása.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Hazai Samu báró honvédelmi miniszter ma délután Bécsbe utazott és onnan a Semmeringre megy két napi tartózkodásra.

— **Kossuth Lajos Tódor Budapesten.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Beteg fivérének, Kossuth Ferencnek látogatására Kossuth Lajos Tódor Nápolyból ma Budapestre érkezett. Megnyugvással szerzett tudomást Kossuth Tódor arról, hogy Kossuth Ferenc állapota gyorsan halad a javulás felé s bár ágyát elhagyni és látogatókat fogadnia tilos, néhány nap múltán egészsége teljesen helyre áll. Kossuth Lajos Tódor három napig lesz Budapesten.

— **A főkapitány üdvözlése.** Uj év alkalmával a rendőrség egész személyzete Jeney Miklós t. b. főkapitány vezetése mellett járult Rostás István, a város agilis főkapitánya elé, ki előtt az üdvözlő szónok szép szavakban tolmácsolta a testületnek a főkapitányhoz való szeretetét, ragaszkodását, rámutatván a főkapitány által, eddig is, e rövid idő alatt elért szép eredményekre. A főkapitány válaszában kifejtette, hogy még csak ezután jön a harc és a már megindított nagy harchoz a testület támogatását kérte, arra buzdítva őket, hogy elsősorban is a nagyközönség rokonérzését igyekezzenek kitarító munkával és igyekezettel kiérdemelni.

7-1913. sz.

Hirdetmény.

A debreceni autonom orthodox izraelita hitközség a pászkasüti és elárutási joggyakorlását az 1913. évi január hó 15-én, d. u. 5 órakor a hitközség Pásti-utcai jegyzői hivatalában megtartandó nyilvános árverésen adja bérbé. Az idevonatkozó feltételek a hitközségi jegyzői hivatalban tekinthetők meg délelőtt 9-12, délután 3-5 óráig.
Debrecen, 1913. január hó 2-án.

Az előjáróság.

Aspirin-Tabletták

(a közismert fájdalomcsillapító szer)

Hogy bizonyos legyen az ember, hogy csakugyan a valódi Aspirint kapja, mindig Aspirin-Tabletta formában kell, hogy kérje. Ezek eredeti csomagolásban, 1 üvegeső 20 félgrammos tablettával K. 1.20-ért, kaphatók. Minden egyes tablettán rajta van az Aspirin szó.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.
Elberfeld und Leverkusen
b. Mülheim am Rhein.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a legkitünőbb háziszser a

Hollandi

Gyomorsepppek

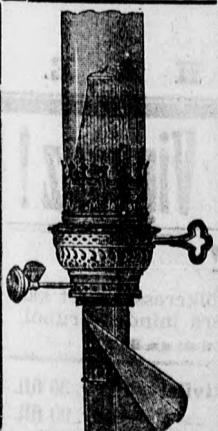
Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában Debreczenben.

Mindenütt izzófény! (Pótolja a szengázt és a villamos világítást.)
Mindenütt káprázlatos fényes világosság!

Petroleum-izzófény-égő „ARGUS”

Modell 1911.

Aranyérmek: Paris, London.
Az 1911-es modellel végre sikerült egy égőt előállítanunk, amely az összes követelményeknek megfelel. Ez a legköltségteljes és egyetlen más rendszer még csak meg sem közelíti. Azonnal ég, szagtalan, olyan világos, mint a legszesz, egy liter 15-18 óráig ég.

Könnyebben kezelhető, mint a közönséges lámpa. Mindenütt alkalmazható, csak a mendence csavarnyilásának átmérője közlendő.
Ára hálóval és lámpaüveggel 7.50 korona.
Pól-izzóttest 50 f. Pól-lámpaüveg 40 f.
Az összes rendszerű izzóttestek saját gyártása. Árjegyzéket világítási cikkekről, petroleum-kályhákról és újdonságokról ingyen és bérmentve. Fizetőképessé képviselők és kereskedők kerestetnek.

GASLÖHLICHT-INDUSTRIE. Hauptdepot: Josef Hirsch
Wien, VIII., Kochgasse 3.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár

Nagy újévi vásár.

Elsőrendű hibátlan áruk leszálló olcsó árakon.

Hol lehet? olcsón és jól bevásárolni?

Csakis a

KISTEMPLOM-BAZÁRBAN Rózsánál:

Szil peluches kabát	100 K
Hosszu bársony kabát	50 K
Rövid	30 K
Himalaja Raglán legfinomabb	40 K
Angol double kabát	28 K
Szines Raglán	16 K
Backfisch Raglán minden színben	14 K
Gyermekkabát Raglán minden színben	11 K

Nagy választék női kalapokban.

„Mona Lisa” minden színben csak 5 korona. Puha filc bársony kalapok 10 korona.

Óriási választék posztó-, selyem és bársony blúzokban.

Mitől

használat

köhögés,

re. ediség, katarrhus, elnyálkásodás, görcs és számarhurut ellen

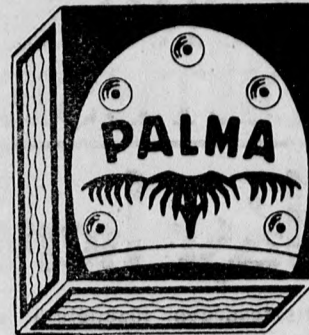
KAISER-féle Mell-Karamellákat

3 fenyővel

6050. közzé ig bizonyítvány orvostól és magától ostól biztosítják a iert.

Rendkívül jó ízű és kellemes BONBON.

Csomagja 20 és 40 fil. Doboz 60 fil. Kapható: Mihalovits J., Gró z Nagy Ferenc, Dr. Szelényi Árpád, Kubek Sándor, Muraközy László, Harsányi Lajos gyógyszerészeknél, J. zsa és J. na és Központi drogeriákban Ujfehértó: Irón Gyulánál, Er-Mihályfalván Mátrai Akosnál. Derecskén Benkő Sándornál.

valódi KAUCSUK-CIPŐSAROK DOBOZA. MINŐSÉGE: ARANY

Koppasztott lúd- és kaosa.

toll,

félpehely és pehely, fehér és szürke, megvetélre keresztetik egy németországi ágytollgyár által, készpénzfizetés mellett. Mintákat árjelöléssel és a készlet megvezésével kérésre Ische Ottó, Központi-szálloda Budapestben.

Semmering

2 órányira Bécsből. 3000 láb a tenger színe fölött.

Elsőrangú télisporthely.

Panhaus szálloda a hozzátartozó János főherceg nagyszállodával, 400 szoba. Legnagyobb kényelem Az Osztrák Télisportkör székhelye. December közepétől március végéig naponként két hangverseny, sporttársasjátékok, művészi akadémia, humorisztikus esték, jelmez- és jégűnneplv, 1 mester-ski-ugrómérkőzés (Európában a legszebb), 4 gyakorló-ugrómérkőzés, 1 mű-bob futópálya, 4 ródli-pálya. Villamos felvonó, mely a kiindulási ponthoz való visszajutást a sportszerszámokon (bobs leigh és ródli) lehetővé teszi; nagy skiterületek. Korcsolyázótér. Minden vasárnap télisportünneplv, naponként ródli-futás, skiuigrás. Télisport-tanítók. Skikjöring-utazások, gyinkhanajátékok. Farsangi ünneplv.

MEGHÍVÓ.

A „Rosenberg Albert Özvegye és Fiai Szállítást és Beraktározási Részvénytársaság” 1913. évi január hó 19-ik napjának d. e. 10 órakor saját üzleti helyiségében (Placz-utca 60. szám)

rendkívül közgyűlést

tart, amelyre a részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági javaslat a társaság felszámolásának kimondása iránt.
  2. Felszámoló megválasztása és díjazásuk megállapítása.
  3. Indítványok.
- Debreczen, 1913. január 3. Az igazgatóság
A közgyűlésen részt vehet minden részvényes, de szavazati joggal csak azon részvényesek bírnak, akik részvényüket le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlés előtt legalább 8 nappal a társaság pénztáránál vagy a „Nagygyaralföldi Bank r.-t. felszámolásban” debreczeni bej. cég pénztáránál letétbe helyezik.

Holland-Amerika Vonal, Rotterdam

Németalföld-Amerikai Gőzhajózási Részvénytársaság Magyarországon bejegyzett cég.

Hetenkénti hajójáratok

Rotterdam-Newyork-Kanada között.

Iroda: Budapest, VII., Thököly-ut 10.

10 azóig 50 fillér, azontúl minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 l.

Vasárnap betűből szerdétől minden szó 14 fillér, a legkisebb hirdetés 50 l.

APRÓ HIRDETÉSEK

Allást keres

Ovadékkal tisztességes józanéletű ember pénzbeszedőnek vagy raktárnoknak ajánlik bármilyen üzletbe. Mester-utca 6.

Különféle

KARLSBADI kétszersült eredeti Sprudel vízzel készült, 1 csomag 70, vagy 35 fillérért kapható a Deutsch üzletben.

Gyermekjátékok, franciababák, babakocsik, hintalovak, plüsz- és posztó-állatok, társasjátékok, porcellánedények, chinaezüst ajándéktárgyak **legnagyobb választékban** mesés olcsón, **Schwarz M. L.-nél** Piac-utca 52., a megyeház mellett.

Ha szándékszik pénzt takarítani, úgy olvassa el e hirdetést. Gyermek cipők 20/25 tartós, téli bélés 2 kor. 40. Gyermek cipők 26/28 tartós, téli bélés 3 kor. Fiu és leány cipők 29/34 tartós, téli bélés 4 kor. Fiu csizma 4 kor. 40.-től feljebb. Fiu ruha 4 kor. 40.-től feljebb. A legtartósabb **férfi női** cipők nagy választékban. Kalapok, sapkák és férfi divat cikkek nagyon olcsón **Klein Izsó** nál, Csapó-u. 18.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor a mai naptól fogva olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöliön. Tisztelettel **Kaiser Salamon**. Telefon 685.

Történelmi tartalmu

karácsonyi, jubiláris lapunkból egyes példányok még kaphatók a kiadóhivatalban.

Uj előfizetők ezt is, a naplót is ingyen kapják.

Egy női írásszta és egy fehér uj vas-ágy eladó József kir. herceg-utca 21.

Vizvezeték, csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben jóállás mellett. — Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítenek. Házak évi jókarban tartását csekély díjazásért elvállalom. Gyenes Antal. Miklós-utca 29. sz. Telefon szám 379.

Tiszta agyagból készült szép piros

cserép, fali téglák

és legszebb nyersfalazati és

kémény-téglák

csak a

Karczagi

agyagiparnál

Karozagon szereshető be.

1913. évi január hó 15-én kezdődő „Leltározás” előtt

az összes raktáron levő áruk mélyen leszállított árban szereshetők be

Halmágyi Sámuel

fő- és fióküzletben Piac-utca.

Nagy raktár, :: dus választék

Plüsch kabátok, Bundák, Raglanok, Szörme kabátok, Pongyolák, Blouzok, estélyi ruhák, costumok és mindennemű szörme árukban.

Leszállított olcsó árak minden osztályban.

Menyasszonyi kabátoknál nagy árengedmény.

Hajhullásnál

és fejkorpánál

a **Dr. Dralle-féle nyirfa-hajviz** évtizedek óta kitűnően vált be. Mossuk meg fejünket mindenekelőtt a Dralle féle „Kopfrein” fejmosóporral (K —30), mely sajátos ágosszeállításánál fogva az izzadtságot és port azonnal feloldja és eltávolítja. Erre nedvesítsük meg jól a **fejbőrt** a Dr. Dralle-féle nyirfahajvizzel (K 250 és 5—) és **dörzsöljük alaposan minden irányban az ujjunk hegyével**. Száraz, merev hajnál dörzsöljük be a fejbőrt a kezelés után nyirfa-hajvizzel, a haját pedig Dralle-féle nyirfabrillantinnal (K —80 és 120), mely a hajnak szép, természetes fényt kölcsönöz.

A kezeléssel járó ezen kis fáradság (hetenként 1—2-szer), dusan meghozza jutalmát, mert megakadályozza a hajhullást, előmozdítja a hajnövést és megszünteti a korpaképződést. Orvosok és a közönség a Dralle-féle nyirfa-hajviz hatása felől igen elismerőleg nyilatkoznak. Kérjen költség- és portómentesen egy véleményfűzetkét a Georg Dralle cégtől, Hamburg—Altona.

Kapható az összes illatszerkereskedésekben, drogeriákban és fodrász-üzletekben, valamint a gyógyszerárakban.

Legnagyobb kitüntetés: **Grand Prix** az összes világkiállításokon.

St. Louis 1904. — Mailand 1906. — Brüssel 1910. — Turin 1911. — Nemzetközi egészségügyi kiállítás Drezda 1911.

G E O R G D R A L L E, B O D E N B A C H A. E.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz!

Ujévre nagy árleszállítás!

Mindenkinek érdeke, hogy most üzletemet, ebben a rossz pénzügyi helyzetben fölkeresse, mert a nálam vesz, sokat takarít meg. Igen sok áru érkezett a karácsonyi árusításra minden áruból. **Kérem a kirakatokat megtekinteni!**

1 mtr 120 c. széles kosztüm szövet mtr most . . . . . — kor. 72 fill.
1 mtr francia grenadin bordürrel is . . . . . 1 kor. 10 fill.
1 mtr bársony több színben most . . . . . 1 kor. 20 fill.
1 drb selyem schál igen szép . . . . . 2 kor. 10 fill.
1 drb gazé selyem schál igen divatos . . . . . 2 kor. 60 fill.
1 mtr selyem batiszt ujdonság . . . . . — kor. 34 fill.
1 drb gallérvédő most csak . . . . . — kor. 40 fill.
1 drb gallérvédő selyem sok színben . . . . . 1 kor. 20 fill.
1 drb női ing finom sifonból csak . . . . . 1 kor. 36 fill.

1 drb gyermekruha szép kivitel . . . . . 1 kor. 36 fill.
1 mtr selyem minden szín . . . . . — kor. 90 fill.
140 c. széles kosztümkelme minden színben és kivitelben meglepő árban.
1 drb vattás paplan 1 személyes . . . . . 4 kor. 20 fill.
1 mtr barchet, flanel 75 c. széles . . . . . — kor. 36 fill.
Diszek, csipkék, **szőnyegek**, függönyök, **kötények**, **harisnyák**, **bölerok**, hencser takarók, **blouse kelmek**, tricok, schál kendők, **vásznak**, **zselérek** mind meglepő jutányos árban.

Ifj. Molnár Lukács

Kossuth- és Batthyány-utca sarok, a színházzal szemben